

HET VRIJHEIDSBEELD EN ELLIS ISLAND en de herdenkingsmunten van 1986

L. Verbist

DE VOORGESCHIEDENIS

De Verenigde Staten van Amerika en Frankrijk hebben heel wat gemeen in hun geschiedenis. Amerika beleefde zijn revolutie in 1776, toen het zich losrukte van het moederland Engeland. Het werd daarin gesteund door Frankrijk, o.a. door de markies La Fayette; er was heel wat sympathie in Frankrijk voor de vrije republikeinse maatschappij opgezet in Amerika. De Franse Revolutie in 1789, waar La Fayette opnieuw een belangrijke rol speelde, was dan ook voor een deel geïnspireerd op de Amerikaanse. Onder de Franse intelligentsia leefde nog lang een bijzondere sympathie voor Amerika: Amerika was een levend voorbeeld van “Liberté, Égalité et Fraternité”.

Eduard de Laboulaye, een vooraanstaand Frans jurist, professor en leider van de Franse liberale partij, was een bewonderaar van het Amerikaanse systeem en een expert in de Amerikaanse grondwettelijke geschiedenis. Hij was het die in 1865 het nu legendarische diner organiseerde en het idee lanceerde om een monument in Amerika te bouwen door de beide landen, ter ere van de vriendschap tussen Amerika en Frankrijk, die zoveel gemeen hadden in hun geschiedenis. Ook aanwezig op dit diner was Frédéric-Auguste Bartholdi, een 31-jarige beeldhouwer uit Colmar, bij wie het idee direct aansloeg. Het zou evenwel nog 21 jaar duren voor het werkelijkheid werd, drie jaar na de dood van Laboulaye.

Frédéric-Auguste Bartholdi

Bartholdi reisde diverse malen naar Egypte, waar hij begeistert werd door de oude Egyptische cultuur en de kolossale afmetingen van de piramides. Hij ontmoette er Ferdinand de Lesseps, een andere man met grote ideeën, die er van droomde dwars door de woestijn het Suez kanaal te graven. Bartholdi woonde in 1869 de opening van het Suez kanaal bij, dat gebouwd werd door de Fransen. Hij had voorgesteld een kolossaal beeld te bouwen aan de ingang van het Suez

kanaal; het zou een fellahin (een Egyptische boerin) met een toorts voorstellen en zou dienst doen als vuurtoren. Het thema zou zijn: "Progress" of "Egypt Carrying the Light to Asia" en het zou een opvolger zijn van de legendarische kolos van Rhodos. Na eerst goed ontvangen te zijn werd zijn voorstel uiteindelijk toch afgewezen.

In 1870 werd de Frans-Pruisische oorlog met keizer Napoleon III uitgevochten, waarin Bartholdi deelnam als majoor. Frankrijk werd opnieuw een republiek, en dat gaf ruimte aan het idee van het Frans-Amerikaans monument. Bartholdi formuleerde het idee van een Vrijheidsbeeld dat een gift zou zijn van Frankrijk aan Amerika ter gelegenheid van de honderdste verjaardag van de Amerikaanse Revolutie in 1876. Laboulaye suggereerde dat Bartholdi naar Amerika zou reizen om er de mogelijkheden te onderzoeken.

Hij voer naar New York in 1871. Het binnenvaren van de haven had een bijzonder effect op hem: de toegang tot de Nieuwe Wereld zou de ideale plaats zijn voor het Vrijheidsbeeld. Het uitzicht van het Vrijheidsbeeld kreeg ook een concretere vorm in zijn geest: het zou de vorm krijgen van een klassieke godin: de vlammeende toorts en de kroon zouden de vrijheid symboliseren; de zeven punten van de kroon zouden het uitstralen van de vrijheid naar de zeven continenten en de zeven oceanen voorstellen; aan de voet van het beeld zouden gebroken kettingen de vrijheid van de tirannie betekenen; de godin zou een tablet dragen met de datum van de Amerikaanse onafhankelijkheidsverklaring: 4 juli 1776.

Constructie van het Vrijheidsbeeld in Parijs. De tweede van rechts is Bartholdi

Bartholdi reisde door gans Amerika van oost tot west en kwam onder de indruk van de grootheid van het land met de onbegrensde mogelijkheden; zijn enthousiasme was grenzeloos. Hij ontmoette belangrijke personen die hij begeesterde voor zijn project,

waaronder John W. Forney, de uitgever van de Philadelphia Press, en president Ulysses S. Grant. Hij werd ook geïntroduceerd bij de Franse gemeenschap in New York, die later een belangrijke rol zou spelen. Zijn zilveren tong en zijn uitstraling waren zijn belangrijkste troeven.

DE BOUW VAN HET VRIJHEIDSBEELD

In 1875 werd in Frankrijk de “Union Franco-Americaine” gesticht onder het voorzitterschap van Eduard de Laboulaye, en met invloedrijke Franse personen als leden, waaronder ook afstammelingen van de helden van de Amerikaanse Revolutie zoals La Fayette. De plannen van het gezamenlijk project tussen de twee landen werden uitgewerkt: Frankrijk zou het beeld maken en betalen en later verscheppen naar Amerika; Amerika zou het stenen voetstuk maken en betalen. Ondertussen was al wel duidelijk dat het beeld niet klaar zou zijn voor de 100ste verjaardag van de onafhankelijkheid.

Het hoofd van het Vrijheidsbeeld op de Parijse Expo van 1878

In Frankrijk werd onmiddellijk begonnen met het inzamelen van fondsen bij steden en gemeenten, en ook bij honderdduizenden individuen. Ook feesten en loterijen zorgden voor fondsen. Bartholdi kon eindelijk beginnen met de bouw van het beeld en het

hoofd kon reeds getoond worden op de Parijse Expo van 1878, waar de bezoekers mits betaling het inwendige konden bezichtigen. Het beeld bestond uit koperen platen op een ijzeren geraamte. Bartholdi werd geholpen door Gustave Eiffel, de latere bouwer van de Parijse Eiffeltoren, die het ijzeren geraamte bouwde. In 1881 waren de nodige 400.000 \$ voor de bouw van het beeld in Frankrijk reeds ingezameld. Het beeld was klaar in 1885; het was 46,5 meter hoog en woog 225 ton. Het beeld werd in Parijs gedemonteerd en de onderdelen werden verpakt in 214 houten kisten en per boot naar New York gebracht.

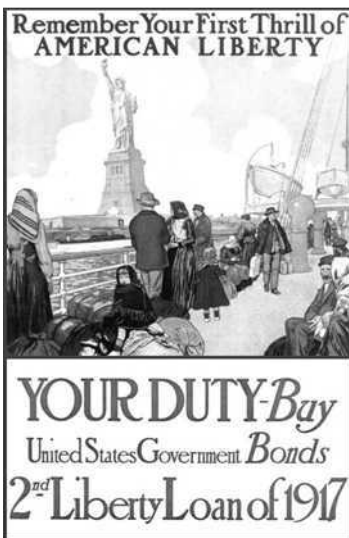

Vooraan Liberty Island, links Ellis Island, achteraan Manhattan

Aan de andere kant van de oceaan ging het echter niet zo vlot. De arm en de toorts konden wel reeds getoond worden op de “Centennial Exhibition” in Philadelphia in 1876. Voor 50 ¢ kon een bezoeker het balkon rond de toorts beklimmen. Daarna bleef het te bezichtigen op Madison Square in New York tot het in 1884 naar Frankrijk terugkeerde. Het duurde evenwel tot 1877 voor de Amerikaanse tegenhanger van de “Union Franco-Americaine” werd gesticht, eenvoudigweg genoemd “American Committee”. Het was samengesteld uit politici, zakenmensen, artiesten, enz. De voorzitter was jurist William M. Evarts die kort nadien Amerikaans staatssecretaris werd. De meesten waren New Yorkers van Franse afkomst. Het Amerikaanse Congres keurde de zaak goed en de keuze van Bartholdi, Bedloe’s Island, een eilandje in de baai van New York waarop een oud fort stond, werd bevestigd. Het werd later omgedoopt tot Liberty Island. Het inzamelen van fondsen vlotte echter niet goed, men geraakte slechts aan 180.000 \$. De bouw van het voetstuk moest dan ook verschillende malen stopgezet worden wegens gebrek aan geld. Het probleem was dat het blijkbaar het project van de rijken was, en dan nog alleen van de rijken van New York. Er kwam weinig of geen geld binnen van de gewone man. Dat veranderde toen Joseph Pulitzer, een Hongaarse immigrant en uitgever van de krant *The World* in New York, in 1885

een intensieve campagne begon te voeren in zijn krant. Hij blameerde de rijken die het nodige geld niet konden opbrengen, en publiceerde in zijn krant de namen van ook maar de kleinste gevers. Daardoor bereikte hij het gewone volk en de giften stroomden binnen. Giften van 10 tot 25 ¢ waren normaal. Na 5 maand kon The World triomfantelijk aankondigen dat de resterende 100.000 \$ ingezameld waren via meer dan 120.000 giften. De oplageverhoging met 50.000 stuks van The World was voor Pulitzer een aardig toemaatje.

Het granieten voetstuk was eindelijk klaar in 1886 en had een hoogte van 46,5 m. Het oude Fort Wood, een vrij esthetische constructie in de vorm van een 11-puntige ster, deed dienst als onderbouw. Het beeld, dat reeds geruime tijd lag te wachten in de haven, kon gemonteerd worden op het voetstuk. Men bereikte een gezamenlijke hoogte van 93 meter, op dat moment de hoogste constructie van New York. Het Vrijheidsbeeld werd op zijn Amerikaans feestelijk ingehuldigd door president Cleveland op 28 oktober 1886 en kreeg als naam: "Liberty Enlightening the World".

Poster uit 1917 om fondsen in te zamelen voor de oorlog

Eigenaardig was dat de Parijzenaars blijkbaar hun beeld misten, want 3 jaar later werd een replica gebouwd in Parijs op schaal $\frac{1}{4}$, ditmaal betaald door New Yorkers die in Parijs woonden. Het stond op het "Ile des Cygnes" midden in de Seine dichtbij de Eiffeltoren. Begin 1998 werd het tijdelijk overgeplaatst naar Tokio om een Frans cultuurfestival op te luisteren.

Het Vrijheidsbeeld werd stilaan het nationale symbool voor de Verenigde Staten van Amerika. In het bijzonder gedurende de Wereldoorlogen deed het dienst op allerlei afbeeldingen en posters om het patriotisme van de Amerikanen aan te wakkeren. Een poster uit 1917 met een afbeelding van het Vrijheidsbeeld moest helpen om fondsen te vergaren voor de oorlog tegen Duitsland. Ook vandaag zien we het Vrijheidsbeeld nog op allerlei afbeeldingen als symbool voor het vrije Amerika.

THE NEW COLOSSUS

Emma Lazarus, een bekende dichteres en Joodse voorvechtster, schreef in 1883 een gedicht over het Vrijheidsbeeld, om mee te helpen met het inzamelen van fondsen voor het voetstuk. Het gedicht heet "The New Colossus" en is geïnspireerd op de kolos van Rhodos, een reusachtig beeld dat in de oudheid in de haven van het Griekse eiland Rhodos stond, en dat beschouwd werd als een van de zeven wereldwonderen. Dat beeld was ook gemaakt in brons en had ook een functie als vuurtoren. Het Vrijheidsbeeld was daarvan een waardige opvolger. Het gedicht kreeg grote bekendheid, en werd vereeuwigd op een bronzen tablet dat in 1903 op de binnenkant van het

voetstuk bevestigd werd. Vandaag vindt men deze tablet in het museum in het voetstuk van het beeld. Een deel van het gedicht kreeg ook een plaats op een van de herdenkingsmunten van 1986.

THE NEW COLOSSUS Emma Lazarus, 1883

*Not like the brazen giant of Greek fame,
With conquering limbs astride from land to land;
Here at our sea-washed, sunset gates shall stand
A mighty woman with a torch, whose flame
Is the imprisoned lightning, and her name
Mother of Exiles. From her beacon-hand
Glow's world-wide welcome; her mild eyes command
The air-bridged harbor that twin cities frame.
"Keep ancient lands, your storied pomp!" cries she
With silent lips. "Give me your tired, your poor,
Your huddled masses yearning to breathe free,
The wretched refuse of your teeming shore.
Send these, the homeless, tempest-tost to me,
I lift my lamp beside the golden door!"*

ELLIS ISLAND EN DE IMMIGRATIE

Oorspronkelijk was Ellis Island niet meer dan een zandbank in de baai van New York, Kiohk genoemd door de Mohikanen, een indianenstam die langs de Hudson leefde. De Nederlanders die Nieuw Amsterdam (nu New York) stichtten, noemden het Oyster Island omdat er veel oesters gevonden werden. Kort voor de oorlog van 1812 tegen Engeland werd er Fort Gibson gebouwd als bescherming van New York, samen met Fort Wood op Bedloe's Island (nu Liberty Island) en Castle Clinton op de zuidelijke punt van Manhattan. Na de oorlog bleef er alleen een munitiemagazijn op het eiland.

Rond de tijd van de Amerikaanse Revolutie (1776) woonden er reeds 2,5 miljoen immigranten aan de Amerikaanse oostkust in 13 kolonies. Daarvan waren ongeveer 60 % van Engelse origine en de rest bestond uit een brede waaier van andere landen. Met de onafhankelijkheidsverklaring opende Amerika zijn deuren voor de wereld. In de eerstvolgende 10 jaar kwamen slechts 5.000 immigranten per jaar toe, maar vanaf 1800 kwam een eerste immigratiegolf op gang: 150.000 per jaar rond 1820 om op te lopen tot 2,5 miljoen per jaar rond 1850. Deze immigranten kwamen voornamelijk uit Noord-Europa: Ierland, Engeland, Duitsland en Scandinavië. Ze ontvluchtten de politieke instabiliteit bij het einde van de Napoleontische oorlogen in Europa, de hongersnood door de vreselijke aardappelziekte in Ierland in 1840, en de sociale beroering in Europa ten gevolge van de Industriële Revolutie. Daarna verminderde de immigratie aanzienlijk.

New York City was de voornaamste aanlegplaats voor boten met immigranten uit

Europa. De eerste immigratiewetten werden gestemd die vroegen naar een zekere controle en veiligheid. Men was zeer bevreesd voor het meebrengen uit Europa van besmettelijke ziekten zoals pokken, tyfus en cholera. Anderzijds moest men ook de immigranten beschermen tegen malafide individuen die klaar stonden om hen te beroven zo gauw ze toekwamen.

Het eerste gebouw dat dienst deed als immigratiehal was Castle Clinton, ondertussen Castle Garden genoemd, van 1855 tot 1890. Het stond onder toezicht van de stad New York en werd uiteindelijk gesloten door de federale overheid als gevolg van een te grote corruptie van het personeel. Gedurende een jaar deed Barge Office, een plaats in Battery Park in het zuiden van Manhattan dienst als immigratiestation, terwijl men naarstig zocht naar een betere oplossing. Ondertussen was de immigratie terug opgelopen tot 250.000 per jaar.

De immigratiehal van Ellis Island vóór 1903

De federale overheid selecteerde dan een eilandje in de baai van New York: Ellis Island, genoemd naar een van de vroegere eigenaars Samuel Ellis. Hier konden de immigranten beter beschermd en begeleid worden en, indien nodig, vastgehouden. De nodige gebouwen werden opgericht zoals een inspectiehal, een slaapzaal, een eetzaal, een bagageruimte, een hospitaal. Het opende zijn deuren op nieuwjaarsdag 1892. Maar ook op Ellis Island waren de immigranten een gemakkelijke prooi voor corrupte ambtenaren. De overheid moest herhaaldelijk ingrijpen om paal en perk aan de corruptie te stellen.

Ondertussen werden de immigratiewetten strenger gemaakt: prostituées, Chinese koe-lies, veroordeelden, idioten, anarchisten, polygamisten, mensen met besmettelijke ziekten, enz. waren ongewenst en werden teruggestuurd. De tweede immigratiegolf, die duurde van 1890 tot 1924, bereikte zijn hoogtepunt in 1907 met iets meer dan 1 miljoen immigranten per jaar die voornamelijk uit Zuid- en Oost-Europa kwamen. Velen ontvluchtten de hoge belastingen, de armoede en de overbevolking. Joden uit

Roemenië, Rusland, en Polen vluchtten voor vervolging. Kroaten en Serven in Hongarije, Polen in Duitsland en Ieren onder het Engelse juk vluchtten voor onderdrukking.

De overtocht van Europa per stoomboot gebeurde in 3 klassen: eerste klasse, tweede klasse en “steerage”. Steerage passagiers werden helemaal beneden in de boot opeen gepakt. Het kostte hen slechts 30 \$ voor een overtocht die twee weken duurde. De steerage omstandigheden waren zo slecht dat er meestal doden vielen tijdens de overtocht. Een schip kon 1500 tot 2000 immigranten vervoeren, en dat was bijzonder winstgevend voor de scheepvaartmaatschappijen. Ze maakten dan ook veel reclame in Europa via kranten en affiches. Vanuit Antwerpen voer de bekende Red Star Line op New York. De Titanic, die vanuit Liverpool voer, had ook steerage passagiers aan boord toen hij zonk. Alleen de steerage passagiers werden behandeld op Ellis Island. De rijkere eerste en tweede klasse passagiers, kleiner in aantal en met veel minder problemen, werden op de boot zelf geïnspecteerd. Toch zijn er heel wat mensen langs Ellis Island gepasseerd die later wereldberoemd werden, zoals Irving Berlin (Rusland, 1893, muziek), Samuel Goldwin (Polen, 1896, film), Bob Hope (Engeland, 1908, show business), Al Jolson (Lithouwen, 1894, show business), Rudolf Valentino (Italië, 1913, film) en de familie baron Von Trapp (Oostenrijk, 1938, muziek). Bij het binnenvaren van de haven passeerde de boot het Vrijheidsbeeld: een overweldigende impressie voor de nieuwkomers. Velen onder hen wisten niet wat het was; sommigen dachten zelfs dat het het graf van Columbus was.

De tweede immigratiegolf werd onderbroken door de Eerste Wereldoorlog, toen het nagenoeg onmogelijk was Europa te verlaten; maar na de oorlog kwam de immigratie onmiddellijk terug op gang. De Eerste Wereldoorlog deed echter sterke anti-immigratie gevoelens ontstaan in Amerika. Men vond dat er vooral nog uitschot immigreerde. De in 1915 opgerichte Ku Klux Klan deed een aardige duit in het zakje met een racistische campagne. Als gevolg hiervan werd de immigratie sterk ingedijkt door strenge immigratiewetten in 1921 en 1924, die een quotasysteem instelden. Er kwam virtueel een einde aan de opendeurpolitiek.

Een nieuwe immigratiewet van 1929 bepaalde dat immigranten moesten geïnspecteerd worden door de Amerikaanse consulaten in het land van oorsprong. Maar de immigratie stopte toch niet helemaal via Ellis Island, tot het gesloten werd in 1954. Uiteindelijk werd Ellis Island te koop gesteld. Een koper werd niet gevonden en Ellis Island werd stilaan een ruïne.

DE RESTAURATIE

In oktober 1964 bezocht Stewart Udall, secretaris voor binnenlandse zaken onder president Lyndon Johnson, Ellis Island en realiseerde zich dat het een belangrijk deel was van de Amerikaanse erfenis. Hij pleitte bij de president om het eiland te redden. Het eiland werd dan in 1965 samengevoegd met het Vrijheidsbeeld als nationaal monument, onder het beheer van de National Park Service. Als meest dringende taak werd de kade rond het eiland heropgebouwd om te beletten dat het eiland zou ver-

dwijnen in de baai. In 1976 werd het hoofdgebouw geopend voor het publiek, en Ellis Island mocht van dan af 40.000 bezoekers per jaar verwelkomen. De gebouwen bleven echter ruïnes.

Maar stilaan kwam 1986 in zicht: het Vrijheidsbeeld zou dan 100 jaar bestaan. Ook het Vrijheidsbeeld was stilaan aan een nieuwe restauratie toe. In mei 1982 kondigde president Ronald Reagan de oprichting aan van de “Statue of Liberty-Ellis Island Centennial Commission”, die de opdracht kreeg aanbevelingen te maken over de restauratie van beide monumenten tegen 1986.

Opnieuw was het de bedoeling van private fondsen in te zamelen om de restauratie mogelijk te maken. Het Vrijheidsbeeld was er gekomen met private fondsen, en het zou ook gerestaureerd worden met private fondsen. President Reagan sprak Lee Iacocco aan om de fondsen in te zamelen. Iacocco was een zeer bekende industrieel, die er in geslaagd was om de Chrysler autofabrieken uit het financiële moeras te trekken. Vele Amerikanen kregen een “direct mailing” toegestuurd om hun bijdrage los te peuten en de US Mint verkocht herdenkingsmunten ten voordele van de restauratie. In totaal werd 295 miljoen \$ ingezameld. Daarvan ging 70 miljoen \$ naar de restauratie van het Vrijheidsbeeld en reeds 156 miljoen \$ naar de restauratie van Ellis Island.

Rond het Vrijheidsbeeld werd een 300 ton aluminium stelling gebouwd van 75 meter hoog. De toorts werd volledig vernieuwd (de oude toorts is nu nog te zien in de hal) en de 1700 ijzeren banden, die de koperen platen vasthouden en verbinden aan het geraamte, werden stuk voor stuk vervangen door stalen. Op 4 juli 1986, de Amerikaanse nationale feestdag, onthulde President Reagan het gerestaureerde Vrijheidsbeeld met een nooit geziene show op zijn Amerikaans. Heel de natie genoot ervan.

Van Ellis Island werd het hoofdgebouw met de immigratiehal gerestaureerd, en het duurde tot 1990 voor het opnieuw toegankelijk was voor het publiek. Het fungeert nu als museum.

Er werd ook een metalen muur gebouwd waarin alle namen van immigranten die ooit via Ellis Island passeerden werden gegraveerd.

DE GESCHIEDENIS VAN DE MUNTEN

In 1986 was Frankrijk reeds enkele jaren bezig met herdenkingsmunten van 100 Fr. uit te geven. Met de “bicentenaire” van de Franse Revolutie (1789) in het vooruitzicht in 1989 besliste de Franse Munt een serie van vier 100 Fr. stukken uit te geven over dit thema gespreid over 4 jaar. De eerste drie waren uitbeeldingen van resp. “Liberté, Égalité et Fraternité”. En wat kon beter de “Liberté” uitbeelden dan het Vrijheidsbeeld, geschonken door Frankrijk aan de Verenigde Staten precies 100 jaar vroeger? Er werd een wedstrijd uitgeschreven waaruit het beste ontwerp werd geselecteerd. De winnaar was Michel Durant-Mégret. Zoals het de gewoonte is in Frankrijk, werden naast zilveren circulatiemunten, ook munten in diverse edele metalen en kwaliteiten voor verzamelaars geslagen, allemaal met de waarde van 100 Fr. Eigenaardig is dat er ook 250.000 piéforts (dubbele dikte) in zilver FDC werden geslagen, wat zeer veel is voor een piéfort; deze zijn vandaag dan ook gemakkelijk te vinden en tegen spotprijzen.

9 juli 1985: president Reagan ondertekent de wet op het slaan van de herdenkingsmunten; rechts staat Donna Pope, directeur van de US mint

Sinds 1982 heeft het Amerikaanse Congres een aantal maal aan de US Mint de toelating gegeven herdenkingsmunten te slaan. Meestal was dat om geld in te zamelen voor een bepaald goed doel. Het Amerikaanse volk is daar blijkbaar gevoelig voor. In 1985 stemde het congres een wet, die door president Reagan werd ondertekend op 9 juli 1985, om herdenkingsmunten te slaan ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan van het Vrijheidsbeeld. De wet voorzag een maximum oplage van 500.000 gouden 5 \$, 10 miljoen zilveren \$ en 25 miljoen koperen ½ \$ munten, te slaan vóór einde 1986. De opbrengst was bedoeld om bij te dragen tot de restauratie van het Vrijheidsbeeld en Ellis Island.

Naast losse munten werden er 6 soorten sets verkocht: 2 FDC of 2 proof munten (1 en ½ \$); 3 FDC of 3 proof munten (idem plus 5 \$); 6 munten (3 FDC én 3 proof munten) evenals een prestige set met 7 proof munten (1 en ½ \$ plus de gewone ½ \$, ¼ \$, dime, nikkel en cent). Elke set was vergezeld van een echtheidscertificaat ondertekend door Donna Pope, directeur van de US Mint. De uitgifteprijs gingen van ongeveer 40 \$ voor de FDC set van 2 munten tot meer dan 700 \$ voor de set van 6 munten.

In totaal werden 15 miljoen stuks verkocht, wat een saldo opleverde van 83 miljoen \$ als bijdrage voor de restauratie. De 500.000 gouden munten waren in Amerika snel uitverkocht, zodat ze in Europa nauwelijks aangeboden werden. Ondanks de hoge uitgifteprijs is in Amerika de gouden munt vandaag bijna tot zijn goudwaarde gedaald. Dat komt uiteraard door het hoge uitgiftevolume.

De munten met het Vrijheidsbeeld waren de absolute topper in verkocht volume van de US Mint van de voorbije jaren. Het Vrijheidsbeeld lag dus nauw aan het hart. Even vergelijken:

1982	George Washington	7 miljoen stuks
1983/84	Olympische spelen	5 miljoen stuks
1986	Vrijheidsbeeld	15 miljoen stuks
1987	Constitutie	4 miljoen stuks
1988	Olympische spelen	1,9 miljoen stuks
1989	Congres	2 miljoen stuks
1990	Eisenhower	1,4 miljoen stuks
1991	Mount Rushmore	1,9 miljoen stuks
1991	Korea	0,8 miljoen stuks
1991	USO	0,4 miljoen stuks
1992	Olympische spelen	1,4 miljoen stuks
1992	Witte Huis	0,5 miljoen stuks

DE MUNTEN ZELF

100 Frank “La Liberté” 1986 Frankrijk.

Het thema van dit muntstuk is het eerste deel uit de spreuk van de Franse Revolutie “Liberté, Égalité et Fraternité”.

Vz. Het hoofd van het Vrijheidsbeeld.

Kz. Een boom met als bladeren de tekst “Liberté Égalité Fraternité” en bovenaan de vrijheidsmuts.

De graveur van de voor- en keerzijde is Michel Durant-Mégret, de winnaar van de wedstrijd uitgeschreven door de Franse Munt.

Naast munten in cirkulatiekwaliteit (UNC) werden er ook munten voor verzamelaars geslagen in zilver, goud en platina, in de kwaliteiten FDC, proof en piéfort. De Fransen noemen de kwaliteit FDC ook BU (Brillant Universel). De piéforts hebben een dubbele of driedubbele dikte.

UNC	900 ‰ Ag 100 ‰ Cu	4.414.400	15 g	31 mm
		ex.		
Essai	900 ‰ Ag 100 ‰ Cu	1.750 ex.	15 g	31 mm
FDC	900 ‰ Ag 100 ‰ Cu	20.000 ex.	15 g	31 mm
Proof	950 ‰ Ag 50 ‰ Cu	18.000 ex.	15 g	31 mm
FDC piéfort	900 ‰ Ag 100 ‰ Cu	250.000 ex.	30 g	31 mm
Proof piéfort	900 ‰ Ag 100 ‰ Cu	5.000 ex.	30 g	31 mm
FDC	920 ‰ Au 40 ‰ Ag 40 ‰ Cu	13.000 ex.	17 g	31 mm
Proof	920 ‰ Au 40 ‰ Ag 40 ‰ Cu	17.000 ex.	17 g	31 mm
Proof piéfort	920 ‰ Au 40 ‰ Ag 40 ‰ Cu	50 ex.	53,7 g	31 mm
Proof	999 ‰ Pt	8.500 ex.	20 g	31 mm
Proof piéfort	999 ‰ Pt	15 ex.	62 g	31 mm

Alle munten hebben een gladde rand en werden geslagen door de Monnaie de Paris: de circulatiemunten in het atelier te Pessac (bij Bordeaux), de verzamelaarsmunten in Parijs zelf.

5 \$ “Statue of Liberty” 1986 USA.

Het thema van dit muntstuk is het Amerikaanse Vrijheidsbeeld.

Vz. Een close-up van het hoofd van het Vrijheidsbeeld.

Kz. Een vliegende adelaar, het symbool van de Verenigde Staten van Amerika.

De graveur van de voor- en keerzijde is Elizabeth Jones, de chef-graveur van de US Mint.

Er werden munten in FDC en proof geslagen.

FDC	W	900 ‰ Au 42 ‰ Ag 58 ‰ Cu	95.248 ex.	8,36 g	21,59 mm
Proof	W	900 ‰ Au 42 ‰ Ag 58 ‰ Cu	404.013 ex.	8,36 g	21,59 mm

De munten hebben een kartelrand.

1 \$ "Statue of Liberty" 1986 USA.

Het thema van dit muntstuk is het Vrijheidsbeeld als een baken voor immigranten en Ellis Island als gateway naar Amerika.

- Vz. Een compositie met het vooraanzicht van het Vrijheidsbeeld met op de achtergrond de immigratiehal van Ellis Island. De graveur is John Mercanti.
- Kz. De toorts van het Vrijheidsbeeld, met een zin uit het gedicht van Emma Lazarus "The New Colossus": "Give me your tired, your poor, Your huddled masses yearning to breathe free". De graveurs zijn Matthew Peloso (een Italiaanse immigrant) en John Mercanti.

Er werden munten in FDC en proof geslagen.

FDC	P	900 ‰ Ag	100 ‰ Cu	723.635 ex.	26,73 g	38,10 mm
Proof	S	900 ‰ Ag	100 ‰ Cu	6.414.636 ex.	26,73 g	38,10 mm

De munten hebben een kartelrand.

½ \$ "Statue of Liberty" 1986 USA.

Het thema van dit muntstuk is de bijdrage van immigranten tot Amerika's erfenis en verwezenlijkingen.

- Vz. Het Vrijheidsbeeld in profiel dat een schip met immigranten uit Europa lijkt te verwelkomen, met op de achtergrond het silhouet van New York anno 1913 en de zon die opkomt in het oosten die de start van hun leven in de Nieuwe Wereld symboliseert. De graveur is Edgar Z. Steever.

Kz. Een familie immigranten op Ellis Island, klaar om te vertrekken naar New York, samen met de tekst "*United States of America, a nation of immigrants*". Deze scene is afgeleid van een oude foto van immigranten. De graveur is Sherl J. Winter.

Er werden munten in FDC en proof geslagen.

FDC	D	917 ‰ Cu 83 ‰ Ni	928.008 ex.	11,34 g	30,61 mm
Proof	S	917 ‰ Cu 83 ‰ Ni	6.925.627 ex.	11,34 g	30,61 mm

De munten hebben een kartelrand en zijn "clad", d.w.z. ze hebben een buitenlaag van koperenikkel (750 ‰ Cu 250 ‰ Ni) met een binnenlaag van zuiver koper. De koperen binnenlaag is op de rand te zien.

Nota: voor de Amerikaanse munten geldt als muntplaats:

- P: Philadelphia (Pennsylvania)
- D: Denver (Colorado)
- S: San Francisco (Californië)
- W: West Point (New York)

BIBLIOGRAFIE

PAUL WEINBAUM, *Statue of Liberty, the story behind the scenary*, 1988.

B. COLIN HAMBLIN, *Ellis Island: the official souvenir guide*, 1991.

Ellis Island & Statue of Liberty, an American Park Network publication, 1993.

VICTOR GADOURY, *Monnaies françaises*, 1789-1989.

R.S. YEOMAN, *A guide book of United States coins*, 47th edition 1994.

PIERRE VIDAL, *Bartholdi par l'esprit et par la main*, 1994.